

คู่มือ

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับ เป็นพินัย พ.ศ. 2565

..... ❖

กองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน
เทศบาลนครปากเกร็ด
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

กองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน
เทศบาลนครปากเกร็ด
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

SMARTPAKKRET

@SMARTPAKKRET

02-9609704 ต่อ 116

pr.smartpakkret.com

ที่มาและหลักการ

แนวความคิดของการตรากฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัยมาจากความต้องการกฎหมายกลางเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการปรับและระงับคดีที่มีโทษปรับทางปกครอง เนื่องจากแม้ว่าในระบบกฎหมายไทยเริ่มนำโทษปรับทางปกครองมาใช้แทนโทษปรับทางอาญา แต่ยังไม่มียกกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์กลางในการพิจารณาและกำหนดโทษของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทั้งในด้านสารบัญญัติและวิธีบัญญัติ และการบังคับคดี ในกรณีที่ไม่มีข้าราชการปรับ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถนำโทษปรับทางปกครองมาใช้แทนโทษทางอาญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิดและฐานะของผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้บุคคลต้องรับโทษหนักเกินสมควร หรือต้องรับภาระในการรับโทษที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันในกรณีที่มีการกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรง แทนการกำหนดโทษอาญาตามที่มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งเมื่อพิจารณาแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย จะเห็นได้ว่าการกำหนดให้นำ “โทษปรับทางปกครอง” มาใช้แทนโทษทางอาญา และในข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑^๑ ได้เสนอว่าการนำโทษปรับทางปกครองมาใช้แทนโทษอาญาต้องมีการตรากฎหมายว่าด้วยการดำเนินการปรับและระงับคดีที่มีโทษปรับทางปกครองเป็นการเฉพาะในลักษณะกฎหมายกลางหรือกฎหมายพิเศษที่กำหนดหลักเกณฑ์กลางในการใช้โทษทางปกครอง ครอบคลุมถึงวิธีการปรับและการจัดการเงินที่ปรับ กำหนดให้มีหน่วยงานกลางในการบังคับใช้กฎหมายเป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจลงโทษปรับ เพื่อให้คำปรับตกเป็นของแผ่นดินและลดการทุจริตคอร์รัปชัน รวมถึงกำหนดอายุความในการบังคับโทษปรับทางปกครอง โดยข้อเสนอดังกล่าวมีขึ้นก่อนที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายจะมีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการศึกษาและยกร่างกฎหมายว่าด้วยการดำเนินการปรับและระงับคดีที่มีโทษปรับทางปกครองเป็นการเฉพาะ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เพื่อศึกษาและยกร่างกฎหมายว่าด้วยการดำเนินการปรับและระงับคดีที่มีโทษปรับทางปกครองเป็นการเฉพาะ ซึ่งเป็นข้อเสนอตามแนวคิดหรือระบบกฎหมายที่มีอยู่ในขณะนั้น คือ มีการนำโทษปรับทางปกครองมาใช้แทนโทษอาญาเพื่อช่วยให้ประชาชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรงไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการทางอาญา และไม่มีประวัติอาชญากรรมติดตัว และต่อมาหลังจากมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางในการตรากฎหมายของต่างประเทศในการนำโทษปรับทางปกครองมาใช้ สามารถแบ่งได้เป็นสองกลุ่ม ดังนี้

๑. กลุ่มที่หนึ่ง มีการพัฒนาโทษปรับทางปกครองขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาโทษอาญาเพื่อ (overcriminalization) โดยกำหนดให้ศาลยุติธรรมเป็นศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาและบังคับคดีกรณีที่มีการโต้แย้งหรือไม่ชำระค่าปรับ โดยจะมีการตรากฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์กลางในการพิจารณาไว้โดยเฉพาะ โดยประเทศในกลุ่มนี้ได้้นำแนวทางในการตรากฎหมายของประเทศเยอรมนีมาใช้เป็นแนวทางซึ่งสรุปแนวคิดและวิวัฒนาการในการตรากฎหมายของประเทศในกลุ่มนี้ได้ ดังนี้^๒

^๑ รายละเอียดปรากฏตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๔๔๔๓ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

^๒ ศุภวัฒน์ สิงห์สุวรรณ, เกณฑ์พิจารณาในการเลือกกำหนดโทษทางปกครองแทนโทษอาญา เอกสารประกอบการบรรยายตามโครงการสัมมนา เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดโทษทางปกครองในการตรากฎหมาย วันศุกร์ ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมปรีดี พนมยงค์ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เข้าถึงได้จาก <http://web.krisdika.go.th/data/outsidedata/article77/file77/c06.pdf>

๑.๑ ประเทศเยอรมนี เริ่มมีแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาโทษอาญาเพื่อ (overcriminalization) โดยแยก “การฝ่าฝืนกฎระเบียบในทางเศรษฐกิจ” ออกจาก “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” ที่เป็นการกระทำที่เป็นภัยอันตรายร้ายแรงต่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งของสังคม โดยบั่นทอนความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวสมควรกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญา (Straftat) ในขณะที่การกระทำที่เป็นเพียง “การฝ่าฝืนกฎระเบียบในทางเศรษฐกิจ” ไม่สมควรกำหนดให้อยู่ในแดนของกฎหมายอาญา แต่ควรกำหนดให้เป็น “ความผิดต่อกฎระเบียบ” (Ordnungswidrigkeit) ซึ่งผู้กระทำความผิดต้องชำระ “ค่าปรับ” (Geldbuße) ซึ่งไม่ใช่โทษปรับทางอาญา (Geldstrafe) และเป็นมาตรการที่ไม่มีลักษณะเป็นการประนามผู้กระทำความผิด ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๕๒ ได้มีการตราบัญญัติเพื่อใช้ในการพิจารณาและกำหนดโทษสำหรับความผิดที่ไม่ร้ายแรง คือ Gesetz über Ordnungswidrigkeiten / Act on Regulatory Offences ค.ศ. ๑๙๕๒ (พ.ศ. ๒๔๙๕) แปลตามตัวอักษรว่า “บัญญัติว่าด้วยความผิดต่อกฎระเบียบ” หรือหากจะแปลเอาความคือ “กฎหมายว่าด้วยความผิดทางปกครอง” โดยกฎหมายฉบับนี้มีเนื้อหาประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ บททั่วไป เป็นบทบัญญัติสารบัญญัติ มีทั้งที่บัญญัติขึ้นใหม่เป็นการเฉพาะและที่กำหนดให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ ส่วนที่ ๒ วิธีพิจารณา เป็นบทบัญญัติวิธีสบัญญัติ กำหนดวิธีการพิจารณาความผิดต่อกฎระเบียบในชั้นเจ้าหน้าที่ ชั้นอัยการ ชั้นศาล การบังคับคำสั่งปรับและความสัมพันธ์กับคดีอาญา^๓ ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๖๘ ได้มีการประกาศใช้ “กฎหมายว่าด้วยความผิดต่อกฎระเบียบ ค.ศ. ๑๙๖๘ (พ.ศ. ๒๕๑๑)” ซึ่งเป็นการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยความผิดต่อกฎระเบียบหลังจากที่ได้ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลาสิบหกปี โดยได้มีการปรับปรุงเนื้อหาทั้งในส่วนสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้ รวมทั้งได้มีการยกเลิก “ความผิดผสม” (ความผิดที่อาจเป็นได้ทั้งความผิดอาญาหรือความผิดต่อกฎระเบียบ ขึ้นอยู่กับผลกระทบของการกระทำความผิดในแต่ละกรณีซึ่งเป็นดุลพินิจของผู้ใช้กฎหมาย) โดยการกำหนดให้ชัดเจนตั้งแต่แรกว่าความผิดในแต่ละเรื่องเป็นความผิดอาญาหรือความผิดต่อกฎระเบียบ ไม่ปล่อยให้เป็นการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่หรือศาลซึ่งเป็นผู้ใช้กฎหมาย แต่ควรต้องเป็นหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติในการกำหนดให้เกิดความชัดเจนตั้งแต่แรก ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักความชัดเจนแน่นอนของกฎหมาย กฎหมายว่าด้วยความผิดต่อกฎระเบียบถูกยกร่างโดยใช้ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นต้นแบบ แต่ได้มีการปรับให้สอดคล้องกับลักษณะของความผิดต่อกฎระเบียบ (ความผิดที่ไม่ร้ายแรง) ซึ่งในการตราบัญญัติว่าด้วยการฝ่าฝืนกฎระเบียบของประเทศเยอรมนี มีแนวคิดดังนี้^๔

(๑) เมื่อบุคคลกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรง สิ่งที่เขาสมควรได้รับจึงต้องเป็นมาตรการที่ไม่รุนแรงเพื่อให้ได้สัดส่วนกับสิ่งที่บุคคลนั้นได้กระทำและสอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน ดังนั้น มาตรการบังคับที่จะใช้กับ

^๓ คณันท์ ชัยชนะ, มาตรการทางกฎหมายสำหรับความผิดที่ไม่ร้ายแรง : กรณีศึกษากฎหมายว่าด้วยการฝ่าฝืนกฎระเบียบของประเทศเยอรมนี (Gesetz über Ordnungswidrigkeiten) หน้า ๓-๔.

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗.

(๒) เมื่อมาตรการบังคับที่จะใช้กับผู้กระทำความผิดเป็นมาตรการที่ไม่รุนแรง (ปรับสถานเดียว) ในขณะที่จำนวนการกระทำความผิดมีปริมาณมาก จึงมีความจำเป็นต้องลดขั้นตอนและความยุ่งยาก ในกระบวนการพิจารณาตีความผิดต่อกฎระเบียบ โดยเฉพาะการกำหนดให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจสอบสวน สั่งปรับ และยึดอายุทรัพย์สินเพื่อนำมาชำระค่าปรับได้โดยไม่ต้องฟ้องศาล รวมทั้งกำหนดให้อำนาจเจ้าหน้าที่ ทรัพย์สินที่มีไว้หรือใช้ในการกระทำความผิดได้ โดยถือเป็นมาตรการข้างเคียง

(๓) เมื่อกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการสอบสวน สั่งปรับ และบังคับตามคำสั่งได้ด้วยตัวเอง ทำให้คดีความผิดต่อกฎระเบียบจำนวนมากจบได้ในชั้นเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่จึงมีความสำคัญมากในกระบวนการ พิจารณาความผิดต่อกฎระเบียบ และอาจกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มหลักที่ใช้กฎหมายฉบับนี้ ซึ่งการบังคับใช้กฎหมาย ในประเทศเยอรมนีส่วนใหญ่ถูกกำหนดให้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น เจ้าหน้าที่ ผู้มีอำนาจพิจารณาความผิดต่อกฎระเบียบในเยอรมนีส่วนใหญ่จึงเป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ซึ่งไม่ได้เป็นนักกฎหมาย เสมอไป การนำประมวลกฎหมายอาญามาปรับใช้จึงต้องปรับให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและใช้งาน โดยเฉพาะในกรณีที่ใช้ไม่ใช่นักกฎหมาย ในขณะที่กฎหมายในส่วนวิธีสบัญญัติก็ต้องมีความละเอียดเพียงพอ ให้สามารถปฏิบัติได้โดยไม่ต้องตีความ ในระยะเริ่มแรกหลังการตรากฎหมายว่าด้วยความผิดต่อกฎระเบียบ มีการตรากฎหมายเปลี่ยนความผิดอาญาเป็นความผิดต่อกฎระเบียบ ได้แก่ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก กฎหมายการแข่งขันทางการค้า กฎหมายผังเมือง และกฎหมายสิ่งแวดล้อม อันจะเห็นได้ว่า ความผิดต่อกฎระเบียบหรือความผิดทางปกครองตามระบบกฎหมายของประเทศเยอรมนีใช้กับการฝ่าฝืน กฎหมายที่ไม่ร้ายแรงในลักษณะ mala prohibita ที่ไม่ใช่ความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญา และต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๗๕ จึงได้มีการลดหรือเปลี่ยนโทษอาญาครั้งใหญ่ด้วยการลดและเลิกความผิดอาญาลหุโทษ และกำหนดให้การกระทำส่วนหนึ่งไม่เป็นความผิดอีกต่อไป เช่น การขอลานและเร่ร่อนในที่สาธารณะ ส่วนหนึ่ง เปลี่ยนเป็นความผิดอาญาปกติ และอีกส่วนหนึ่งได้เปลี่ยนเป็นความผิดต่อกฎระเบียบ ส่วนที่ ๓ ความผิดฐานต่าง ๆ

๑.๒ ประเทศโปรตุเกส รับแนวคิดในการลดและเลิกโทษอาญาจากประเทศเยอรมนี โดยนักวิชาการ เสนอเกณฑ์ว่าด้วยเนื้อหาของการกระทำความผิดเพื่อใช้ในการแบ่งแยกความผิดที่สมควรกำหนดให้เป็นความผิด อาญาและความผิดที่ไม่ร้ายแรงที่ไม่ควรเป็นความผิดอาญา โดยเสนอให้แยกการกระทำที่ไม่มีข้อตำหนิในเชิง จริยธรรมออกจากความผิดอาญาไปเป็นความผิดทางปกครอง และในปี ค.ศ. ๑๙๗๙ มีการตรารัฐกำหนด ฉบับที่ ๒๓๒/๗๙ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๗๙ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการลงโทษทางปกครอง ไว้โดยเฉพาะ ซึ่งในคำปรารภของรัฐกำหนดดังกล่าวได้อธิบายเหตุผลความจำเป็นในการตรากฎหมายไว้ว่า “เพื่อเป็นการสร้างระบบกฎหมายว่าด้วยการลงโทษที่แตกต่างไปจากโทษอาญา โดยควรยกเลิกโทษอาญา ที่มีมากเกินไปความจำเป็นสำหรับการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ที่มีขึ้นอันเป็นความผิดที่ไม่มีข้อตำหนิในเชิงจริยธรรม เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของฝ่ายปกครอง ซึ่งการลดและเลิกโทษอาญาจะช่วยให้กระบวนการ ยุติธรรมทางอาญาสามารถใช้เวลาในการป้องกันและปราบปรามการก่ออาชญากรรมได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะ อาชญากรรมที่ร้ายแรง” อย่างไรก็ตาม เนื่องจากรัฐกำหนดดังกล่าวมีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ต่อมาจึงได้มีการตรารัฐกำหนด ฉบับที่ ๔๓๓/๘๒ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๘๒ เพื่อเป็นกฎหมายกลาง ในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการลงโทษทางปกครองตามกฎหมายเฉพาะเรื่องต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ โดยในคำปรารภของรัฐกำหนดดังกล่าวได้อธิบายเหตุผลความจำเป็นในการตรากฎหมายไว้ว่า “กฎหมายว่าด้วย การกระทำความผิดทางปกครองเป็นผลสืบเนื่องมาจากพัฒนาการของรัฐสมัยใหม่ที่เข้าไปแทรกแซงและควบคุม

กิจการต่าง ๆ ในทางเศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ดังนั้น เพื่อให้การสั่งการของรัฐ ในกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีสภาพบังคับอย่างแท้จริง รัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้มีระบบกฎหมายพิเศษ ขึ้นเป็นการเฉพาะ” โดยกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดให้การกระทำความผิดทางปกครองมี “โทษปรับทางปกครอง” (coima) เป็นโทษหลัก และอาจมีโทษเสริม เช่น การริบทรัพย์สิน การห้ามประกอบวิชาชีพ หรือประกอบกิจการ การเพิกถอนสิทธิรับเงิน หรือการเพิกถอนใบอนุญาตต่าง ๆ และหลังจากมีกฎหมายดังกล่าว ก็ได้มีการตรากฎหมายเพื่อเปลี่ยนความผิดอาญามาเป็นความผิดทางปกครองอย่างต่อเนื่อง โดยการกระทำ ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นการกระทำความผิดทางปกครองส่วนใหญ่จะเป็นการกระทำที่มีได้ก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อประโยชน์ของปัจเจกชนโดยตรง แต่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่ฝ่ายปกครองใช้ควบคุมกำกับกำกับการดำเนิน กิจการต่าง ๆ และในปี ค.ศ. ๒๐๐๖ ก็ได้มีการตราบัญญัติ ฉบับที่ ๓๐/๒๐๐๖ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ค.ศ. ๒๐๐๖ ปรับเปลี่ยนความผิดลหุโทษในความผิดหลายฉบับเป็นความผิดทางปกครองเช่นเดียวกับประเทศเยอรมนี^๕

๑.๓ ประเทศอิตาลี ได้นำโทษปรับทางปกครองมาใช้แก้ปัญหาโทษอาญาเพื่อเช่นเดียวกับประเทศเยอรมนี และประเทศโปรตุเกส โดยเริ่มใช้โทษปรับทางปกครองมาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๖๐ ซึ่งในระยะเริ่มแรกใช้กับการ ฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบกและข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ทางและการขนส่ง ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๗๕ จึงมีการเปลี่ยนความผิดลหุโทษที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายต่าง ๆ มาเป็นโทษปรับทางปกครอง ยกเว้นความผิดที่มีผลกระทบต่อสวัสดิภาพหรือสุขภาพ เช่น แรงงาน อาหาร สิ่งแวดล้อม หรือสุขอนามัย ของประชาชน และในขณะเดียวกันในการตรากฎหมายขึ้นใหม่ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการผังเมืองและการก่อสร้าง การล่าสัตว์ การค้า ก็ได้มีการนำโทษปรับทางปกครองมาใช้มากขึ้น จนปี ค.ศ. ๑๙๘๑ รัฐบาลอิตาลี ได้ตราบัญญัติ ฉบับที่ ๖๘๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๘๑ ว่าด้วยการปรับปรุงระบบกฎหมายอาญา เพื่อใช้เป็น กฎหมายกลางเกี่ยวกับการลงโทษทางปกครองสำหรับการกระทำความผิดที่มีโทษปรับทางปกครอง ตามกฎหมายต่าง ๆ แต่ไม่ใช้บังคับกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีอากรเนื่องจากมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ ไว้เป็นพิเศษโดยเฉพาะ นอกจากนั้น ในกฎหมายฉบับนี้ยังได้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ที่เป็นความผิดลหุโทษ (contrawenzioni) ซึ่งมีโทษเรียกว่า “ammenda” และโทษปรับในระดับกลาง (delitti) ซึ่งมีโทษเรียกว่า “mutta” รวมทั้งความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกบางเรื่อง เช่น การทารุณกรรมสัตว์ การจำหน่ายสุรา โดยไม่ได้รับใบอนุญาต เป็นโทษปรับทางปกครองไปพร้อมกัน และรัฐบาลอิตาลียังคงเดินหน้าลดและเลิก โทษอาญาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ค.ศ. ๑๙๙๙ ได้มีการตรารัฐกำหนด ฉบับที่ ๕๐๗ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๙๙ เปลี่ยนความผิดอาญาที่ไม่ร้ายแรงตามกฎหมายต่าง ๆ มาเป็นความผิดทางปกครอง เช่น ความผิดตามกฎหมาย อาหาร กฎหมายเกี่ยวกับภาษี กฎหมายเกี่ยวกับภรรยาเช่นเดียวกับประเทศเยอรมนีและประเทศโปรตุเกส^๖

๒. กลุ่มที่สอง มีการพัฒนาโทษปรับทางปกครองขึ้นมาเพื่อใช้ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการ ขององค์กรอิสระ ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส โดยถือว่าการพิจารณาและกำหนดค่าปรับทางปกครองเป็นคำสั่ง ทางปกครอง ดังนั้น ในกรณีที่มีการอุทธรณ์หรือโต้แย้งการออกคำสั่งจึงอยู่ในอำนาจของศาลปกครอง เว้นแต่ มีกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะให้อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม แต่การนำโทษทางปกครองมาใช้ในฝรั่งเศส

^๕ ศุภวัฒน์ สิงห์สุวรรณ, อ่างแล้ว เจริญรอดที่ ๒, หน้า ๑๘ - ๑๙.

^๖ ศุภวัฒน์ สิงห์สุวรรณ, อ่างแล้ว เจริญรอดที่ ๒, หน้า ๒๐ - ๒๑.

มีมติที่เชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทของรัฐในยุคต่าง ๆ ซึ่งแต่เดิมขุนนางมีสิทธิในการลงโทษประชาชน และในระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๑๘ - ๑๙๓๙ รัฐได้ขยายบทบาทในทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งได้ให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการให้บริการสาธารณะ รัฐในขณะนั้นจึงมีความจำเป็นในการนำโทษทางปกครองมาใช้ ในการควบคุมและกำกับดูแล และหลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้มีการนำโทษทางปกครองมาใช้มากขึ้น อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะด้านการขนส่งและการจราจร และในทศวรรษที่ ๑๙๗๐ มีการเปลี่ยนระบบรัฐสวัสดิการ เป็นรัฐแบบควบคุมกำกับดูแล มีการจัดตั้ง “องค์กรอิสระทางปกครอง” ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐในรูปแบบใหม่ ที่มีอำนาจในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลและป้องกันการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองในด้านข้อมูลข่าวสาร การประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์ หรือการแข่งขันทางการค้า โดยองค์กรนี้มีอำนาจอย่างกว้างขวางในการ เสนอแนะการออกกฎระเบียบขึ้นใช้บังคับและมีอำนาจพิจารณาโทษผู้ที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ในเรื่องที่กำกับควบคุม การเกิดขึ้นขององค์กรอิสระนี้ทำให้มีการนำโทษปรับทางปกครองมาใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้น โดยเฉพาะ การกระทำทางด้านเศรษฐกิจ สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งแม้ในระยะแรก ตุลาการรัฐธรรมนูญจะไม่ค่อยยอมรับอำนาจขององค์กรอิสระทางปกครองในการใช้อำนาจลงโทษซึ่งเป็นอำนาจ ในทางตุลาการ แต่ในที่สุดได้มีการยอมรับการใช้อำนาจดังกล่าว ทั้งนี้ ภายใต้หลักการที่การใช้อำนาจ ของฝ่ายปกครองจะต้องไม่มีลักษณะที่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพจนเกินควร^๗ อย่างไรก็ตาม ในฝรั่งเศสไม่มี กฎหมายกลางในการพิจารณาและลงโทษการกระทำความผิดทางปกครองเหมือนเยอรมนี โปรตุเกส หรืออิตาลี ดังที่กล่าวมาแล้ว หลักเกณฑ์ในการลงโทษปรับทางปกครองจึงเป็นไปตามแนวคำพากษาของศาล ไม่ว่าจะ เป็น ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง โดยถือว่าการสั่งลงโทษปรับทางปกครองเป็นคำสั่งทางปกครองซึ่งต้อง ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ที่อยู่ภายใต้คำสั่งในลักษณะเดียวกับการออกคำสั่งทางปกครอง และอยู่ในอำนาจของศาลปกครองในกรณีมีการโต้แย้งคำสั่ง เว้นแต่มีการกำหนดไว้ในกฎหมายใดเป็นการเฉพาะ ให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น โดยในส่วนของหลักเกณฑ์ในด้านรูปแบบและกระบวนการของการออกคำสั่ง ลงโทษปรับทางปกครอง ฝ่ายปกครองจะต้องมีการรับฟังคู่กรณีก่อนออกคำสั่งลงโทษปรับทางปกครอง หลักการพิจารณาโดยเปิดเผย การระบุเหตุผลในคำสั่งลงโทษปรับทางปกครอง หลักความเป็นกลางของเจ้าหน้าที่ ผู้ออกคำสั่ง ในส่วนของหลักเกณฑ์ในด้านเนื้อหาจะนำหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับการลงโทษทางอาญามาปรับใช้ ดังนั้น คำสั่งลงโทษปรับทางปกครองจะต้องไม่ขัดแย้งกับหลักที่ว่า การกระทำใดจะเป็นความผิดจะต้องมี กฎหมายบัญญัติไว้ หลักความได้สัดส่วนของการกำหนดโทษ หลักความไม่มีผลย้อนหลังของกฎหมาย^๘ หลักความมีผลย้อนหลังของกฎหมายที่กำหนดโทษเบากว่า และหลักการห้ามดำเนินคดีซ้ำ และกรณีที่มีการโต้แย้ง คำสั่งลงโทษปรับทางปกครอง โดยหลักแล้วศาลปกครองจะมีอำนาจจำกัด คือมีอำนาจในการสั่งเพิกถอน คำสั่งเท่านั้น ไม่มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่ง เนื่องจากหลักการเดิมที่ตั้งศาลปกครองมาเพื่อควบคุม และตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง คือมีอำนาจในการตรวจสอบการปรับข้อเท็จจริง กับข้อกฎหมาย โดยไม่มีอำนาจในการตรวจสอบความเหมาะสมของโทษที่ฝ่ายปกครองกำหนดหรือเลือกใช้ และแม้ต่อมาศาลมีแนวโน้มจะยอมรับการตรวจสอบความเหมาะสมของโทษที่ฝ่ายปกครองกำหนดว่า

^๗ ศุภวัฒน์ สิงห์สูงษ์, อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ ๒, หน้า ๒๒ - ๒๓.

^๘ พัทธมา จิตรมहिมา ปกรณ์ ศรีเตียเพ็ชร คณิงนิจ แซ่เฮง และณัฐพล สุกุลเมฆา, หลักเกณฑ์ในการลงโทษปรับ ทางปกครองตามกฎหมายเยอรมันและกฎหมายฝรั่งเศสและแนวทางในการกำหนดโทษปรับทางปกครองในกฎหมายไทย, หน้า ๑๑. เข้าถึงได้จาก <http://web.krisdika.go.th/data/activity/act13704.pdf>

เหมาะสมกับความรุนแรงของการกระทำความผิดหรือไม่ แต่ต้องเป็นกรณีที่เป็นคำฟ้องที่ศาลมีอำนาจเต็ม และเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้โดยเฉพาะ^๙

ในการพิจารณาแนวทางการตรากฎหมายของต่างประเทศ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายได้มีการวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของกฎหมายทั้งสองกลุ่มแล้วเห็นว่า การกำหนดให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจในการพิจารณาตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งปรับ รวมทั้งตรวจสอบการใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าปรับของเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าเหมาะสมกับความร้ายแรงในการกระทำความผิดหรือไม่ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมชำระค่าปรับตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับโดยให้ศาลพิจารณาทั้งข้อเท็จจริงข้อกฎหมาย และกำหนดค่าปรับได้ตามที่ศาลเห็นสมควรตามแนวทางของประเทศเยอรมนี จะเหมาะสมกว่าการกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามแนวทางของประเทศฝรั่งเศส เนื่องจากหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการกระทำความผิดยังคงนำหลักเกณฑ์ส่วนใหญ่ในประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ ซึ่งศาลยุติธรรมมีความเชี่ยวชาญในการพิจารณา ประกอบกับการกำหนดให้การกำหนดโทษปรับเป็นคำสั่งทางปกครองและอยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามแนวทางของประเทศฝรั่งเศสจะเป็นภาระของประชาชนในการนำคดีไปฟ้องเพื่อขอให้มีการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการออกคำสั่งและขอให้มีการเพิกถอนคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการพัฒนากฎหมายจึงได้ใช้แนวทางบางส่วนของประเทศเยอรมนีในการร่างกฎหมาย โดยเฉพาะการกำหนดให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาในคดีความผิดทางพินัย เนื่องจากเห็นว่า มีขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยากและรัฐเป็นฝ่ายที่จะต้องนำคดีไปสู่ศาลในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไม่ยอมรับผิดหรือไม่ยินยอมชำระค่าปรับ อันเป็นการปลดปล่อยภาระให้แก่ประชาชนซึ่งถูกกล่าวหา เพราะตราบใดที่ศาลยังมีคำพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิด ยังต้องถือว่าผู้นั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ จึงไม่ควรเป็นภาระของประชาชนที่จะต้องไปร้องขอต่อศาลตามแนวทางของประเทศฝรั่งเศส^{๑๐} และเมื่อเห็นควรกำหนดให้ศาลยุติธรรมเป็นศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีตามแนวทางของประเทศเยอรมนี หากใช้คำว่า “โทษปรับทางปกครอง” ตามแนวความคิดของการตรากฎหมายในเริ่มแรกอาจก่อให้เกิดความสับสนในทางวิชาการว่า เหตุใดโทษปรับทางปกครองจึงอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม ประกอบกับแนวความคิดเดิมที่ต้องการสร้างระบบกฎหมายขึ้นมาใช้สำหรับการฝ่าฝืนกฎหมายที่ไม่ร้ายแรงแทนโทษทางอาญาที่สามารถเปรียบเทียบได้ โดยไม่ให้ถือเป็นโทษทางอาญา จึงมีความจำเป็นต้องบัญญัติคำใหม่ขึ้นมาใช้แทนโทษปรับในทางอาญาและโทษปรับทางปกครองที่มีการเริ่มนำมาใช้ในระบบกฎหมายไทย โดยได้เปลี่ยนชื่อกฎหมายเป็น “ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.” ซึ่งคำว่า “พินัย” เป็นถ้อยคำที่เคยใช้ในกฎหมายตราสามดวงและปรากฏในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗^{๑๑} และในกฎหมายเก่า ๆ บางฉบับ เช่น พระราชบัญญัติ

^๙ คณิงนิจ แซ่เฮง, อ้างแล้ว เชิงบรรณที่ ๘, หน้า ๑๔.

^{๑๐} บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๑๖๘๙/๒๕๖๓), หน้า ๑๐.

^{๑๑} มาตรา ๑๗ โทษปรับนั้น ท่านหมายความว่า จำนวนเงินอันกำหนดไว้ในคำพิพากษาให้ปรับเป็นพินัยหลวง

จัดวางการรถไฟแลทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๕^{๑๒} โดยในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง “เงินค่าปรับที่จ่ายให้ทางราชการ” และผู้ที่เคยเสนอให้ใช้คำว่า “พินัย” สำหรับมาตรการบังคับทางการเงินทำนองเดียวกับโทษปรับที่ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองสามารถกำหนดได้เอง คือ ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. คณิต ณ นคร^{๑๓} ซึ่งเคยใช้คำนี้ในตอนที่กำลังถึงมาตรการบังคับทางการเงินทำนองเดียวกับ “โทษปรับ” (Geldstrafe) แต่ในกฎหมายว่าด้วยการกระทำที่ฝ่าฝืนระเบียบของประเทศเยอรมนีไม่เรียกว่า “โทษปรับ” (Geldstrafe) หากแต่เรียกว่า “พินัย” (Geldbuße) ซึ่งคณะกรรมการพัฒนากฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า การใช้คำว่า “ปรับเป็นพินัย” สามารถทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นมาตรการหรือการกำหนดโทษอีกลักษณะหนึ่ง ที่ไม่ใช่โทษทางอาญา โทษทางแพ่ง โทษทางปกครอง หรือโทษทางวินัย และเมื่อได้สร้างระบบการปรับเป็นพินัยขึ้นมาเพื่อใช้เป็นมาตรการลงโทษสำหรับการกระทำหรืองดเว้นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่ไม่ร้ายแรงและเป็นการลงโทษต่อทรัพย์สินโดยการปรับผู้กระทำความผิดแต่เพียงอย่างเดียวทำนองเดียวกับโทษปรับทางปกครอง จึงควรนำหลักเกณฑ์การปรับเป็นพินัยมาใช้กับความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองด้วยเพื่อให้ระบบกฎหมายสอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทำนองเดียวกับการนำหลักเกณฑ์การปรับเป็นพินัยมาใช้กับความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนโทษปรับทางปกครองให้เป็นการปรับเป็นพินัยเพื่อให้การพิจารณาและกำหนดค่าปรับโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองใช้กระบวนการเดียวกัน

^{๑๒} มาตรา ๑๖๒ เมื่อผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษเพียงแต่ปรับเป็นพินัยสถานเดียว ท่านว่าพนักงานที่กรมทางได้ตั้งแต่งขึ้นเพื่อฟ้องคดีนั้นมีอำนาจประนีประนอมยอมความได้ทันทีโดยยอมรับเบี้ยปรับตามอัตราอย่างสูงที่กฎหมายบัญญัติไว้ แล้วออกใบเสร็จให้เป็นสำคัญ ส่วนเงินพินัยที่เก็บได้นั้นให้กรมทางทำบัญชีส่งไปยังกระทรวงยุติธรรมฯ

^{๑๓} คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ ๓ (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, ๒๕๕๑), หน้า ๑๓๘.

หลักการของพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565

- เป็นกฎหมายกลางในการปรับเป็นพินัย
- เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว และความผิดที่มีโทษปรับทางปกครอง ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน เป็นความผิดทางพินัย

พ.ร.บ.นี้ กำหนดหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

-

กำหนดให้ปรับเป็นพินัย ไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง หรือการกระทำทางปกครอง และไม่เป็นโทษอาญา
-

กำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย ตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนด โดยต้องไม่เกิน จำนวนสูงสุดที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัย กำหนดไว้
-

สำหรับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการกระทำความผิด ให้นำ ป.อาญา ภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป ลักษณะ 1 มาใช้บังคับ โดยอนุโลม ยกเว้น บทนิยาม โทษ การกระทำความผิด หลายบท หลายกระทง การกระทำความผิดอีก อายุความ
-

กำหนดหลักเกณฑ์ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย
-

กำหนดอายุความ 2 ปี นับแต่วันกระทำความผิด เว้นแต่ กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยจะกำหนดไว้ เป็นอย่างอื่นและระยะเวลาในการบังคับค่าปรับเป็นพินัย 5 ปี นับแต่มีคำสั่งหรือคำพิพากษา แต่ถ้ายึดหรืออายัด ทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องไว้แล้วสามารถดำเนินการต่อได้

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565

ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วนะ
เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2565 โดยจะมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 22 มิถุนายน 2566 เป็นต้นไป

โดยจะมีผลให้ต้องเปลี่ยนความผิดอาญาและความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองเป็นความผิดทางพินัย ดังนี้

1 ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามกฎหมายในบัญชี 1 ภายพระราชบัญญัติฯ

เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยในวันที่ **25 ตุลาคม 2566**

- ให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย
- ข้อควรระวัง : ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวที่จะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยไม่รวมถึง
(1) ความผิดที่มีโทษจำคุกหรือโทษที่สูงกว่าสำหรับกรณีที่บุคคลธรรมดาเป็นผู้กระทำความผิด แต่มีโทษปรับสถานเดียวสำหรับกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดด้วยกับนั้น
(2) ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวแต่มีเงื่อนไขไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับเมื่อกระทำความผิดอีกครั้งหรือเมื่อมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนดด้วย

2 ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามกฎหมายในบัญชี 2 ภายพระราชบัญญัติฯ

จะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยเมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกา

3 ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามข้อบัญญัติท้องถิ่น

เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยในวันที่ **25 ตุลาคม 2566**

- ให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาในข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย
- อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดโทษปรับอาญาเปลี่ยนเป็นอำนาจในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยในวันที่ 25 ตุลาคม 2566

4 ความผิดที่มีโทษปรับทางปกครอง ตามกฎหมายในบัญชี 3 ภายพระราชบัญญัติฯ

เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยในวันที่ **25 ตุลาคม 2566**

- ให้ถือว่าอัตราโทษปรับทางปกครองในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยและให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับทางปกครองตามกฎหมายดังกล่าวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

รายชื่อกฎหมายในบัญชี 1
บัญชี 2 และบัญชี 3
<https://rb.gy/zr1qta>

กองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน

Facebook: SMARTPAKKRET

Line: @SMARTPAKKRET

Phone: 02-9609704 ต่อ 116

Website: pr.smartpakkret.com

หลักเกณฑ์ในการกำหนด ค่าปรับเป็นพินัย

ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย จะต้องพิจารณา
ให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริง ดังต่อไปนี้

- 01/ ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดกับชุมชนหรือสังคม และพฤติการณ์อื่นที่เกี่ยวกับสภาพความผิด
- 02/ ความรู้สึกผิดชอบ อายุ ประวัติ ความประพฤติ การศึกษา อาชีพ การกระทำความผิดซ้ำ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิด
- 03/ ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิด
- 04/ สถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด

การปรับเป็นพินัยมีข้อดี คือ

ผ่อนชำระได้

สามารถทำงาน
บริการสังคม
แทนการ
ชำระค่าปรับ

ไม่มีการกักขัง
แทนค่าปรับ

กรณีทำผิดเพราะยากจน
หรือจำเป็นต้องดำรงชีพ
สามารถปรับต่ำกว่าที่กำหนด
ตัดเตือนโดยไม่ปรับ
หรือทำงานบริการสังคมแทนได้

ไม่มีการ
บันทึกประวัติ
อาชญากรรม

เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย และคำสั่งปรับเป็นพินัย

1

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นไปตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยกำหนดไว้ ถ้ากฎหมายเฉพาะซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยไม่กำหนดไว้ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

2

เจ้าหน้าที่คนเดียว มีอำนาจปรับได้ สำหรับอัตราโทษอย่างสูงไม่เกิน 1 หมื่น

3

อัตราโทษอย่างสูงเกิน 1 หมื่น ต้องทำเป็นองค์คณะไม่น้อยกว่าสามคน

4

เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจพิจารณาและสั่งปรับได้ ไม่ว่าความผิดเกิดขึ้นในท้องที่ใด

การปรับเป็นพินัย ในกรณีต่าง ๆ

1

กรณีเดียวเป็นความผิดทางพินัยหลายบท

- ให้ปรับโดยใช้กฎหมายที่กำหนดค่าปรับสูงสุด
- ก่อนที่ผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับ หากพบว่ามีกฎหมายของหน่วยงานอื่นมีค่าปรับสูงกว่า ให้ระงับการปรับและส่งสำนวนให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานนั้น
- กรณีที่ได้มีคำสั่งปรับและผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับแล้ว ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ความผิดทางพินัยสำหรับการกระทำความผิดในบทอื่นเป็นอันยุติ

2

การกระทำความผิดทางพินัยหลายกรรม

- ให้ปรับทุกกรรมเรียงกระทง
- กรณีความผิดกรรมใดอยู่ในอำนาจหน่วยงานอื่น ให้แจ้งหน่วยงานนั้นดำเนินการต่อไป
- นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบคณะรัฐมนตรีจะวางระเบียบให้เจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกันหรือปรับแทนกันได้

3

กรณีเดียวเป็นความผิดทางพินัยและอาญา

- อาญาไม่อาจเปรียบเทียบได้ ให้ระงับการดำเนินการปรับเป็นพินัย และแจ้งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญาต่อไป
- สั่งปรับเป็นพินัยไปแล้วไม่ตัดอำนาจพนักงานสอบสวนและอัยการในการดำเนินคดีอาญา หากศาลในคดีอาญามีคำพิพากษาสั่งลงโทษ ให้ความผิดทางพินัยเป็นอันยุติ และนำค่าปรับเป็นพินัยที่ชำระแล้ว มาหักลบกับโทษปรับอาญา
- อาญาเปรียบเทียบได้ และผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับเป็นพินัยให้คดีอาญานั้น เลิกกัน ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายในคดีอาญาในการเรียกร้องค่าเสียหาย
- อาญาเปรียบเทียบได้และผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับอาญาตามที่มีการเปรียบเทียบ ให้ความผิดทางพินัยเป็นอันยุติ

4

กระทำความผิดหลายกรรม บางกรรมเป็นพินัย บางกรรมเป็นอาญา

- ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสั่งปรับเป็นพินัย
- อาญาส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญา
- กรณีสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา หากพบว่ากระทำความผิดเป็นพินัย ให้พนักงานสอบสวน/พนักงานอัยการ แจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัย

คำสั่งปรับเป็นพินัย ต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ
การกระทำความผิด

1

อัตราค่าปรับที่กฎหมายบัญญัติไว้
และจำนวนค่าปรับที่เจ้าหน้าที่กำหนด

2

ระยะเวลาในการชำระ ซึ่งต้อง
ไม่น้อยกว่า 15 วัน แต่ไม่เกิน 30 วัน

3

กระบวนการที่จะดำเนินการต่อไป
หากผู้กระทำความผิดปฏิเสธ
หรือไม่ชำระค่าปรับ

4

5

สิทธิในการขอผ่อนชำระ หรือการยื่น
คำร้องต่อศาลเพื่อลดค่าปรับ
หรือขอทำงานบริการสังคม

6

รายละเอียดอื่นตามที่เห็นสมควร
เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเข้าใจ

ขั้นตอนการปรับเป็นพินัย เป็นอย่างไร

1. เมื่อพบการกระทำความผิด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรวบรวม ข้อเท็จจริงและหลักฐาน และให้โอกาสผู้กระทำความผิด ได้ชี้แจง
2. หากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เชื่อว่ามีการกระทำความผิด ให้มีคำสั่งปรับเป็นพินัย
3. ให้ส่งคำสั่งเป็นหนังสือ ไปทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ตามที่อยู่ในทะเบียนราษฎรหรือ ที่แจ้งไว้กับหน่วยงานของรัฐ และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่วันที่ครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏ ในทะเบียนตอบรับ
4. การชำระค่าปรับ กำหนดให้ ชำระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยค่าปรับเป็นพินัยต้องนำส่งคลัง เป็นรายได้ของแผ่นดิน เว้นแต่ กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิด ทางพินัยหรือกฎหมายอื่น จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น
5. หากผู้กระทำความผิดปฏิเสธ หรือไม่ชำระค่าปรับภายในเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ สรปสำนวนส่งอัยการ เพื่อฟ้องคดีต่อศาลต่อไป
6. หากอัยการสั่งไม่ฟ้อง ให้แจ้งหัวหน้าหน่วยงาน ของรัฐ
7. หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ มีความเห็นแย้งให้ผู้บังคับบัญชา ชั้นเหนือกว่าของอัยการเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด
8. หากผู้กระทำความผิดยินยอม ชำระค่าปรับก่อนอัยการสั่งฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษา ความผิดทางพินัยเป็นอันยุติ

การดำเนินคดี ในชั้นศาลเป็นอย่างไร

1. ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี

- ศาลแขวง จังหวัด หรือศาลอาญาที่มีเขตอำนาจ หรือศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษมีอำนาจพิจารณาคดีความผิดทางพินัย
- การกระทำความผิดเกิดขึ้นที่ใดให้ฟ้องศาลนั้น หากเกิดหลายท้องที่ฟ้องศาลท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่ความผิดเกิดขึ้น
- ถ้าไม่ปรากฏชัดว่าความผิดเกิดขึ้นที่ใด ฟ้องที่ศาลที่ผู้กระทำความผิดมีที่อยู่ ถ้าไม่ทราบที่อยู่ให้ถือที่อยู่ตามทะเบียนราษฎร ถ้ามีผู้กระทำความผิดหลายคน ให้ฟ้องต่อศาลที่ผู้กระทำความผิดคนใดคนหนึ่งมีที่อยู่

2. การพิจารณาคดีของศาล

ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่

3. การบังคับชำระค่าปรับ

- หากไม่ชำระค่าปรับภายในเวลาที่ศาลกำหนดให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินชำระค่าปรับ
- การบังคับคดีนำมาตรา 29/1 ป.อาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ไม่รวมการกักขังแทนค่าปรับ
- ห้ามอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลในปัญหาข้อเท็จจริงและจำนวนค่าปรับ
- อุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายได้ตามเงื่อนไขในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา (ต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมของผู้อุทธรณ์และภาระค่าใช้จ่ายของสังคม)
- คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์เป็นที่สิ้นสุด

คดีความทางพินัย ยุติเมื่อใด

ข้อควรระวัง :

- ห้ามหน่วยงานของรัฐบันทึกการกระทำความผิดทางพินัยไว้ในบันทึกอาชญากรรม
- แต่สามารถบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการกำหนดค่าปรับกรณีกระทำความผิดซ้ำได้

ทำอย่างไร กับความผิดที่เกิดขึ้นก่อน พรบ. ควบคุมการปรับเป็นพินัย

ความผิดอาญาที่เกิดขึ้นก่อนวันที่มี การเปลี่ยนเป็นการปรับเป็นพินัย

1. หากอยู่ในชั้นการเปรียบเทียบ ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบดำเนินการปรับเป็นพินัย
2. หากอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวนหรืออัยการให้ส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการปรับเป็นพินัย
3. หากอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ให้ศาลพิจารณาปรับเป็นพินัย
4. ให้ผู้กระทำความผิดที่ต้องคำพิพากษาว่ากระทำความผิดทางอาญาที่เปลี่ยนเป็นการปรับเป็นพินัยพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดและไม่ถือว่าเคยต้องคำพิพากษาว่ากระทำความผิด ถ้าถูกกักขังแทนค่าปรับให้การกักขังสิ้นสุดลง ค่าปรับที่ยังไม่ชำระให้เป็นอันพับไป

อายุความ การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นก่อนเปลี่ยนเป็นการปรับเป็นพินัย ให้เป็นไปตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนเปลี่ยน เว้นแต่กฎหมายที่กำหนดโทษปรับทางปกครองใดไม่กำหนดอายุความไว้ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

การลบบประวัติอาชญากรรม

1. เมื่อได้เปลี่ยนความผิดอาญาเป็นความผิดทางพินัยแล้ว ให้ประวัติอาชญากรรมในฐานะความผิดทางอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยเป็นอันสิ้นสุด และจะนำไปใช้ยับยั้งบุคคลในทางที่เป็นโทษมิได้
2. ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบลบข้อมูลความผิดทางอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยในประวัติอาชญากรรมของแต่ละบุคคล ให้แล้วเสร็จภายใน 365 วัน นับแต่วันที่ความผิดอาญานั้นเปลี่ยนเป็นความผิด

